

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت ترویج

گندم نان ریژاو

مناسب برای شرایط دیم و آبیاری تکمیلی
در مناطق معتدل

ویژه مروجان مسئول پهنه‌های تولیدی

مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور

۱۳۹۶

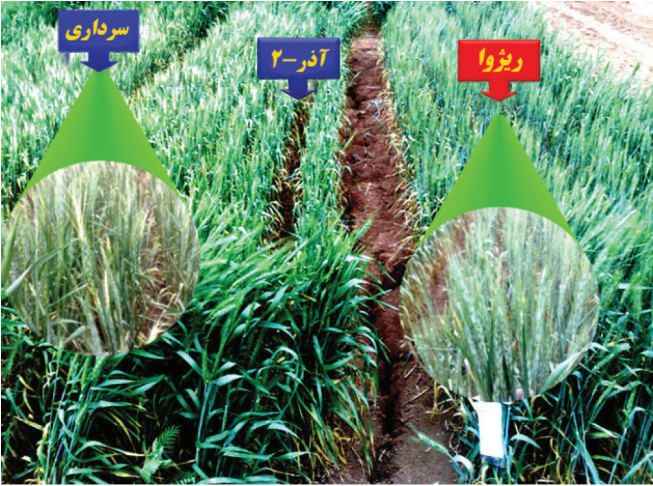
مقدمه

در حال حاضر، درصد قابل توجهی از گندم تولیدشده در ایران، در شرایط زراعت دیم تولید می‌شود. برای افزایش بهره‌وری از زراعت دیم غلات، باید اصول زراعت رعایت شود و در کنار آن، در بین ارقام متحمل به خشکی ارقامی در اولویت کشت قرار گیرند که با توجه به شرایط منطقه از عملکرد پایدار و مناسب تری برخوردار باشند.

گندم ریژاو سازگار با شرایط دیم و آبیاری تکمیلی در مناطق معتدل سرد ایران است که می‌تواند نقش مهمی در افزایش و پایداری تولید گندم دیم داشته باشد. در این نشریه، خصوصیات زراعی این رقم ارائه شده است.

سابقه بررسی گندم ریژاو

رقم ریژاو در سال ۱۳۹۱ توسط مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم معرفی شد. میانگین عملکرد ریژاو نسبت به سرداری و آذر ۲، به ترتیب ۱۶ و ۱۴ درصد است. تیپ این رقم بینابین است. زمان ظهور سنبله در رقم ریژاو، ۱۰ تا ۱۲ روز کمتر از ارقام دیگر است. به همین علت، در شرایط بروز تنش خشکی و گرمای آخر فصل، دانه‌های آن کمتر دچار بادزدگی (چروکیدگی دانه) می‌شود (شکل ۱). متوسط وزن هزار دانه آن حدود ۳۵ گرم است. میانگین ارتفاع بوته ریژاو ۸۵ سانتی‌متر و میزان پروتئین دانه آن، ۱۲/۵ درصد است (شکل ۲).

شکل ۱- مقاوم بودن رقم ریژاو به سرمای دیررس بهاره که موجب عقیم شدن قسمتی از سنبله‌های ارقام سرداری و آذر ۲ شده است.

شکل ۲- دانه و سنبله گندم ریژاو

عنوان

گندم ریژاو (مناسب برای شرایط دیم و آبیاری تکمیلی در مناطق معتدل)

نویسندگان

رضا حق‌پرست، همکاران: رحمان رجبی، داود صادق‌زاده

اهری، مظفر روستایی، مصطفی آقایی سربرزه، محمد مهدی‌پور سیاه‌بیدی، ملک‌مسعود احمدی، مقصود حسن‌پور حسنی، جعفر جعفرزاده، اسماعیل زادحسن، کاظم سلیمانی، غلامرضا عابدی اصل، ابراهیم روحی، بهزاد صادق‌زاده، نوذر بهرامی، امیر دریایی، عبدالوهاب عبدالهی، سرحد بهرامی، غلامرضا خلیل‌زاده، علی حسامی، الیاس نیستانی و تقی بابایی

ویراستار ترویجی : ام‌البنین تاجیک

ویراستار ادبی : زهره عتیقه چی

سر ویراستار : وجیهه سادات فاطمی

مدیر داخلی : شیوا پارسا نیک

تهیه شده در : مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور - دفتر شبکه دانش و

رسانه‌های ترویجی

ناشر : نشر آموزش کشاورزی

شمارگان : ۱۵۰۰ جلد

نوبت چاپ : اول / ۱۳۹۶

قیمت : رایگان

مسئولیت صحت مطالب با نویسندگان است.

شماره ثبت در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۵۲۲۵۶ به تاریخ ۹۶/۶/۷ است.

نشانی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، پلاک ۱ و ۲، معاونت ترویج،

صندوق پستی: ۱۱۱۳-۱۹۳۹۵، تلفکس: ۲۲۴۱۳۹۲۳-۲۱

خصوصیات گندم ریژاو

- زودرس بودن
- افزایش عملکرد بیشتر تحت شرایط تنش خشکی
- دارا بودن وزن هزار دانه بالا
- مقاوم نسبت به بیماری‌ها و آفات
- پایداری تولید در شرایط تنش خشکی
- قابلیت کشت در شرایط آبیاری تکمیلی
- مقاوم به ریزش دانه
- مقاوم در مقابل خوابیدگی
- کیفیت خوب نان
- مقاوم به سرما و خشکی
- مقاوم به ورس و سرمای زمستانه در مناطق معتدل سرد

مزیت اقتصادی

با توجه به تحقیقات انجام‌شده، رقم ریژاو نسبت به سرداری و آذر ۲ تا ۱۵ درصد در هکتار افزایش عملکرد دارد که با توجه به شرایط یکسان هزینه‌های کشت، درآمد خالص این رقم با احتساب هر کیلوگرم ۱۱/۵۰۰ ریال، معادل ۵/۱۷۵/۰۰۰ ریال در هکتار نسبت به دو رقم دیگر افزایش درآمد می‌یابد.

دستورالعمل کاشت، داشت و برداشت

- تاریخ کاشت در مناطق معتدل: ۱۵ مهر الی ۱۵ آبان، قبل از بارندگی مؤثر؛
- تراکم کاشت: در مناطق معتدل در هر مترمربع، ۳۵۰ دانه با وزن هزار دانه، ۱۶۰-۱۳۰ کیلوگرم در هکتار؛
- فاصله خطوط کشت: ۱۲ الی ۲۰ سانتی‌متر؛
- عمق کاشت: ۵ سانتی‌متر؛
- برای برآورد دقیق نیاز غذایی، لازم است قبل از کاشت، آزمون

خاک انجام شود و براساس میزان عناصر غذایی موجود در خاک، فرمول کود توصیه شود. در غیر این صورت، از فرمول $N_{۴۵}P_{۲۵}$ استفاده شود.

- کودهای ازته ($N_{۴۵}$) و فسفات ($P_{۲۵}$) در پاییز و موقع کشت، باید به صورت جاگذاری در زیر بذر مصرف شوند.
- در مناطق معتدل سرد از مصرف کود سرک خودداری شود.
- برای مبارزه با علف‌های هرز، در مرحله انتهای پنجه‌زنی و ابتدای ساقه‌دهی، از علف‌کش‌های مناسب استفاده شود.
- دستورالعمل عملیات تهیه بستر بذر، تناوب‌ها، مبارزه با علف‌های هرز و رعایت اصول کاشت، داشت و برداشت، در دستورالعمل فنی گندم مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور درج شده است. در صورت لزوم به آن مؤسسه مراجعه شود.

منابع

- بی‌نام. ۱۳۹۳. دستورالعمل فنی کاشت، داشت و برداشت گندم دیم. مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور.
- حق‌پرست، ر. ۱۳۹۲. اصول زراعت گندم دیم، آمیخته دانش نوین و بومی. انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۶۲-۶۳-۲
- حق‌پرست، ر و همکاران. ۱۳۹۲. ریژاو، رقم جدید گندم نان برای کاشت در شرایط دیم و آبیاری تکمیلی در مناطق معتدل سرد ایران. مجله نهال و بذر. شماره : ۲۹-۱ : ۴۰۱-۴۰۳.